בס"ד | ט' חשוון תשע"ט

(בראשית ל,י-יא)

(בראשית ה.כא)

אור דוד

מוקדש לע"נ הבה"ח **דוד** צברדלינג ז"ל בן שלמה זלמן ושושנה נעמי הי"ו.

מס' גיליון	יציאת שבת			כניסת שבת			פרשה
17	מצפה רמון	יבנה	ירושלים	מצפה רמון	יבנה	ירושלים	לך לך
	18:40	18:40	18:38	17:40	17:44	17:27	

"דבר בעיתו מה טוב" – מאורעות התנ"ך בתאריך היומי, על פי ספרו של הבח"ה דוד צברדלינג ז"ל.

ַי חשון: י וַתַּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה לְיַעֲלָב בֵּן: יא וַתּאֹמֶר לֵאָה כתיב בגד בָּא גָד וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ גָד:

(רבינו בחיי שמות פרק א, פסוק ו

:יט גָּד גְּדוּד יְגוּדֶנּוּ וְהוּא יָגֻד עָקַב:

(כנ"ל)

(בראשית מט,יט)

כ וּלְגָד אָמַר בָּרוּף מַרְחִיב גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף זְרוֹעַ אַף קַדְּלְד: כא וַיַּרָא רֵאשִׁית לוֹ כִּי שֶׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן וַיֵּתֵא רָאשֵׁי עָם צִדְקַת יְהוָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּטִיו עַם יִשְׂרָאֵל:

(כנ"ל)]

ייא **חשון:** כא וַיִּחִי חַנוֹךְ חָמֵשׁ וִשְׁשִׁים שַׁנַה וַיּוֹלֵד אֵת מִתוּשַׁלַח:

(ע"פ סנהדרין ק"ח ע"ב)

כז וַיָּהִיוּ כַּל יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִׁים שָׁנָה וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת:

(כנ"ל)

א וַיּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בּא אַתָּה וְכָל בֵּיתְךּ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֹתְךּ רָאִיתִי צַדִּיק לְפָנֵי בַּדּוֹר הַזֶּה: ב מִכּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה מְּקָח לְךָּ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהֹרָה הָוֹא שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: ג גַּם מֵעוֹף הַשָּׁמִים שִׁבְעָה לָּתְּק תְּבָּעִה שִׁבְעָה זָכָר וּנְקַבָּה לְחַיּוֹת זֶרע עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ: ד כִּי לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מַמְטִיר עַל הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם שְׁלְבָּת וֹבְעָה וְמָחִיתִי אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה: ה וַיַּעַשׁ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִּוָּהוּ יְהוָה:

(בראשית ז,א-ה) (סנהדרין ק"ח ע"ב ורש"י פסוק ד

מר"ן **בן איש חי** – פרשת לך לך שנה שניה.

- **X.** אמר הכתוב: "והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו". ואמרו רבותינו זכרונם לברכה: נרמז כאן שני דברים בעשיית צרכי שבת ביום הששי; האחד הוא, שיעשה צרכי שבת בשמחה, שדרשו: אין "והיה" אלא לשון שמחה; והשני, שצריך לעשות בזריזות להשכים בבוקר להכין צרכי שבת, שנאמר: "והיה ביום הששי והכינו", אין "והיה" אלא מיד, שנאמר: "והיה כי קם הפלשתי", כלומר, כשיהיה יום הששי בשחרית יכינו לצרכי שבת; וכמ"ש מר"ן "ב"י" בשם התנחומא. ורבינו הטור ז"ל הביא טעם אחר בחיוב ההכנה בזריזות בבוקר, דכתיב: "והכינו את אשר יביאו", משמע דההכנה תהיה דומיא דהבאה שהייתה בבוקר, שנאמר: "וילקטו אותו בבוקר בבוקר", ומאחר דמפקי לה לזריזות דהכנה מתיבת "והיה" שהוא לשון מיד, על כן, אף על גב דעד ד' שעות חשיב אותו בבוקר, עם כל זה צריך להשכים להקדים צרכי שבת בכל מה דאפשר. על כן, גם מי שדרכו לקבוע בכל יום עת ללמוד תורה אחר התפילה, לא יעשה קבע זה בערב שבת, אלא רק ילמוד שניים מקרא ואחד תרגום של פרשת השבוע, ויצא לקנות צרכי שבת. ואם ירצה לצאת קודם שיקרא שניים מקרא ואחד תרגום, כדי שילך לקנות במהרה, רשאי, ואח"כ יקרא בביתו. וכן המנהג פה עירנו בגדד, דאע"פ שלומדים קביעות בתלמוד תורה בכל יום אחר התפלה אין לומדים בערב שבת ולא בערב יו"ט.
- **ב.** בשר וכדומה, דקפצי עליה זביני בערב שבת, ואם ימתין לקנותו עד אחר תפלה לא ימצא בשר טוב, מותר לקנותו קודם תפילה, משום דחשיב זה צורך מצווה של עונג שבת, אך בתנאי שלא יבטל תפילה עם הציבור, אלא ימצא לו כת מאוחרת שיתפלל עמהם; ועיין "משבצות זהב" וחיי-אדם ושאר אחרונים.
 - \$\bar{\mathbf{L}}\text{ אע"פ שמכין האדם משחרית מצווה להוסיף להכין בין-השמשות וכדאיתא בתנחומא: אמר רב זעירא: אע"פ שמכין אדם משחרית, מצווה שיוסיף בין-השמשות, שנאמר: "לחם משנה"; עין שם. וזכור לטוב עטרת ראשי אדוני אבי זלה"ה, שהיה מנהגו להכין בסוף היום, למלאת קערות במיני מתיקה ומיני פרות שיניחום על השולחן בסעודה ראשונה דליל-שבת, שהיה מנהגו הטוב להרבות באלה על השולחן לכבוד שבת. וצריך כל אדם לייחד לו איזה הכנה לעשותה לכבוד שבת בסוף היום, קודם שילך לבית הכנסת להתפלל. ואנא עבדא, מנהגי לתקן נרות שבת סמוך להדלקתם.
- ▶ אפילו אם יש לאדם כמה משרתים בבית לשמשו, יזהר לעשות הוא בעצמו איזה שימוש לכבוד שבת. דאמרו בגמרא: רב חסדא מחתך ירק, ורבה ורב יוסף מבקעים עצים ורבי זירא מדליק אש, ורבי אבהו נופח במפוח, ורב פפא גדל פתילות, ורב נחמן מתקן הבית. וכתב הרב "מחזיק ברכה" ז"ל בשם ספר הכוונות ישן, דהזיעה שהאדם מזיע בעסקי צרכי-שבת, הקב"ה מוחק בו כל העוונות כמו הדמעות; יעוין שם. וזכור לטוב אדוני הרב מו"ר אבי זלה"ה, שהיה נוהג בכל ערב-שבת לילך לשוק למקום שמוכרים
 ו פירות, לקנות פירות לצורך שבת, והוא היה בורר ומניח לתוך המאזנים של החנווני, ואח"כ ישא המשרת את הפירות ויביאם לבית.

ה. ז**רע שמשון** – 'זרע שמשון' פר' לך לך אות ה

'ואעשך לגוי גדול וגו' (יב ב) במדרש (ב"ר לט יא) אותה האומה שכתוב בה כי מי גוי גדול, אני מעמיד ממך. אמר ר' ברכיה ואתנך, ואשימך אין כתוב כאן אלא ואעשך, כשאני עושה אותך בריה חדשה את פרה ורבה. ותמוה מה היה קשה לבעל המדרש בדרשה הראשונה שהוצרך להוסיף את דרשת ר' ברכיה. ויש לתרץ עפ"י מה שנקדים את דברי ה'כלי יקר' שכתב לפרש בדברי המדרש (ב"ר יא ד) ואעשךלגוי גדולזהשאומרים אלקי אברהם ואברכךזהשאומרים אלקי יצחק ואגדלה שמך זה שאומרים אלקי יעקב. שזה מפני שאברהם היה לגוי גדול יותר משאר האבות, שהריכל מה שיצא מיצחק ומיעקב מתייחס גם כןלאברהם, ונוסף אברהם עליהם שגם בני קטורה ובני ישמעאל מתייחסים אליו. והברכה שייכת יותר ליצחק שנתברך בממון יותר משאר האבות, ואגדלה שמךשייךיותר אצל יעקבשקראו הקב"ה ליעקב קל. והיינו שואעשךלגוי גדול קאי על אברהם לפי שממנו יצאו בנים יותר משאר כל האבות וכנ"ל, אלא דקשה מדוע כתב לגוי גדול שזה משמע גדול באיכות ולא בכמות ויותר היה ראוי לכתוב לגוי רב דמשמע בכמות, ולכן אמרו שבודאי נתכוון הכתוב לרמוז לאומה הישראלית שעליה כתיב 'כי מי גוי גדול', אלא שעדיין קשה במה משבח את אברהם שאומה זו אני מעמיד ממך יותר משאר האבות, הלא האומה הישראלית יצאה מיצחק ומיעקב כמו מאברהם, ומדברי המדרש בתחילה אמרו אותה האומה שכתוב בה כי מי גוי גדול אני מעמיד ממך דמשמע דוקא מאברהם ולא מאחרים, על כך בא ר' ברכיה לתרץ ואמר ואתנךואשימךוכו' אלא ואעשךוכו' והיינולומר שרק לאחר שנעשה אברהם בריה חדשה פרה ורבה והיינו שלולי זאת לא היו נולדים יצחק ויעקב וממילא אף לא האומה הישראלית כולה, והכתוב בא להודיענו שעל ידי המעשה שיעשה בשמו ובגופו של אברהם [היינו שינוי השם בהוספת ה"א בשמו והמילה שבכך נעשה כבריה חדשה] יגרום שיבואו ממנו יצחק ויעקב וכל האומה הישראלית ואז יהיה פרה ורבה.

מאמר שמעו אלי אבירי לב

אכרהם, שיאמר לו הקב"ה לך לך וגו' יותר מכל בני דורו. ואמר שמעו אלי אבירי לב הרחוקים נקראת צדק. בלא ה'. ובסוד הזווג הגדול מצדקה. שמעו ארי אבירי לב. פירושו. כמה דצדיק וצדק. שאז הנוקבא עולית ומלבשת סשים הם הלבבות של הרשעים, שרואים חשבילים והאורחות של התורה. היינו פנימיות לרחמים, כי קבלה ה' של אמא, להיותה מלבשת וחיצוניות של התורה, שבילים פנימיות, ואורחות חיצוניות. (עי׳ לעיל בראשית א׳ דף רניא אות ש"ח) ואינם מסתכלים בהם. ולבבם קשה. שאינם חוזרים בתשובה אל רבונם, וע"כ להיות רחמים. וזהו שאומר רבי אבא בביאור נקראים אבירי לב. הרחוקים מצדקה. פירושו הכתוב שמעו אלי אבירי לב וגו'. כי להיותם שמתרחקים מהתורה. וע"כ הם רחוקים מצדקה. ב) רבי חזקיה אשר וכו': ר"ח אמר בביאור

וצ"כ הם רחוקים ממנו, ומשום זה שמחרחקים ה'. שה"ס המוחין דאמא. וזיש הרחוקים מהקב"ה נקראים אבירי לב. ושיעור הכחוב הוא מצדכה, הרדוקים מצדקה. למה משום שאינם רוצים שמתרחקים מהתורה ואינם מעלים מין לזווג להתקרב אל הקב"ה. שהם אבירי לב, ומשום זה עליון. ע"כ הם רחוקים מצדקה. ונמצאים חם רחוקים מצדקה. וכיון שהם רחוקים מצדקה בדינים דצדק. ורבי חוקיה אינו חולק על רבי

מעם הכתוב, למה זכה שהם רחוקים מצדקה, ע"כ אין להם שלום.

פירוש. המלכות מבחינת הדין שבה. לאמא. היא נקראת צדקה, כלומר שנתהפכת עליה. ועל ידי מ"נ שהצדיקים מעלים להנוקבא בעת שנקראת צדק, גורמים זווג עליון וצדק מתהפך ונעשה צרקה. כלומר, שהדין מתהפך אבירי לב ואינם מעלים מ"ן ע"י הפתכלות בתורה וע"י תשובה, ע"כ הם רחוקים מצדקה הכחוב הנזכר, שהמה מתרחקים מהקב"ה כי ע"כ הם נמצאים בדינים דצדק. דהיינו בלי דמתרחקי מאורייתא.

הם רחוקים משלום. שאין להם שלום. שכתוב אבא, אלא שמבאר יותר ממנו. ואומר דמתרחהי א) לך לך מארצך ונו׳: רבי אבא פתח, פתח אין שלום אמר ה׳ לרשעים. מה הטעם. משום מקכיה ואינון רחיקין מניה. דהיינו שאין להם 1 אהבה אל הקביה. כגין כך אינון רחוקים מצדקה, הם רחוקים מלהפך הצדק לצדקה. דהיינו את הדין לרחמים, כי אינם מעלים מ"ן לזווג. כיון דאינון רחוקים מצדק רחוקים אינון משלום. ומתוך שאינם מעלים מ"ן להפך הצדק לצדקה, אין להם שלום. כלומר, שאינם גורמים זווג עליון. המכונה שלום. וע"כ השלום אינו

ג) ת״ח אברהם וכו׳: בוא וראה, אברהם רצה לקרב עצמו להקכ״ה ונתקרב. וז״ש אהבת צדק ותשנא רשע, משום שאהב צדק ושנא רשע עיכ נתקרב לצדקה, כלומר, משום שאהב צרק ונו' | העלה מ"ן לוווג עליון, והצדק נעשה לצרקה בעדו כנ"ל בדיבור הסמוך. ועל כן כתוב אברהם אוהבי. מהו הטעם הוא אוהבי משום שכתוב בו אהבת צדר. הוא אהבת הקב"ה, שאהב אותו אברהם. יותר מכל בני דורו. שהם היו אכירי לב, והם רחוקים מצדקה. כמו שנתבאר.

"**אביעה חידות מני קדם"** חידון לפרשת "המלכים" (יהושע פרקים ט-יב) חיבורו של הבח"ה דוד צברדלינג ז"ל.

- מה לשמש קרה בגבעון באיזו בויכה קיכל יהושע את הגבעונים וגם לירוז בעבוק אַיַּלון ושמם לשאבי מים וזוטבי עצים
- על איזה ספר כבר כתובה לאן אבור יהושע לגבעונים שהשמש תעמוד ותהיה בדממה שיהיו שאבים וווטבי עצים
- איזה אבנים שמו על פי המערה איך מתאר הגביא את הגבעונים שעשו עצמם כשליוזים שבה מובאו המלכים בְּבַוּהֶדָה

פתרונות לפרשת נח: אדרת שנער, בית אל, גל אבנים, דלתיה, הַוזלוץ, ויקרע שמלתיו

הודעות: ב-ז' כסליו יערך כנס "מקושרים" של ידידי אשלג לכבוד שלושים שנה לנשיאות כבוד האדמו"ר שליט"א. כלל הציבור מוזמן. פרטים ימסרו בגיליונות הבאים. נפתח אתר חדש בשם "כתובה כהלכתה" <u>www.ketuba.org.il</u> המדבר על הלכות כתובה.

לתגובות, הקדשות ושאלות: or.david.way@gmail.com.